

Vun a ronderém d'Kopleschter Quellen

Deel 1

Virwuert

Esou laang wéi d' Stad Lëtzebuerg Festung war an et nach keng Grouss-Industrie am Land gouf, waren déi Kopleschter - mat e puer Ausnahmen - nëmmen Doléiner, deenen et net zum Beschte gaangen ass. Et war duerfir bis ufanks vum 20. Joerhonnert am Volleksmond Usus ze soen, wann een aarm Leit wollt qualifizéieren „En ass aarm wéi e Kopleschter“ oder „Den Hunger dreift de Wollef aus dem Bësch an de Kopleschter an de Bësch“.

An dach waren d'Kopleschter eigentlech net esou aarm, wéi dat dobausse gesot ginn ass. Si selwer ware sech des Räichtums, an diem se gelieft hunn, deemools net bewusst: hire Räichtum waren de **Bësch an d'Quellen**, vun deenen se laang Joere gënschteg gelieft hunn. Vum Bëschräichtum huet eis Gemeng fir d'éischt Gebrauch gemat, wéi s'am Joer 1830 de Bësch um **Bichefeler** versteet huet, fir déi neigebaute Kierch ze finanzéieren.

Vun diem anere Räichtum, de Quellen, déi hei am Dall esou masseg gelaf sinn, hunn d'Kopleschter de Wäert eréischt lues ugefaangen ze realiséieren, wéi no dem leschte Krich d'Industrie a Schwonk koum a méi Geld verdéngt gouf. De Confort an de Stéit huet rasant zougeholl an et gouf vill méi Waasser verbraucht. Leider war et dunn ze spéit, d'Quelle fir déi Kopleschter z'erschléissen, wéll all déck Quellen op eisem Territoire haten eis deemoleg Gemengepäpp ëm 1900 an am Joer 1955 un d' Stad Lëtzebuerg verkaaft. Schonn nëmmen e puer Joer no 1955 huet eis Gemeng mussen zousätzlech Waasser vun der Stad zrëckkafen, fir den deegleche Verbrauch ze decken. Wéi gesot, net all Quelle si fir Drénkwaasser gefaasst ginn, déi meescht vun hinnen, et sinn déi méi kleng, lafen haut nach fräi, awer fale bal net méi op. Entweder sinn s' an een Drainagerouer geleet ginn, oder si lafen esou verstoppt, dass den „Outsider“ se guer net mierkt.

Dësen Artikel soll net als eng wëssenschaftlech Etude verstane ginn. Et ass eng Duer-

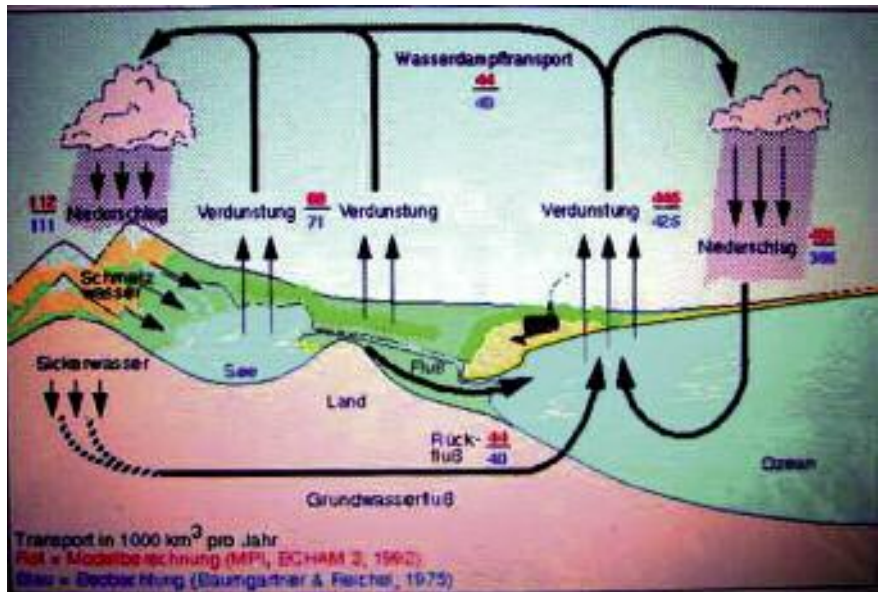

De Bësch bei der Dauschkoll zum Muesbiërg hei mat den 3 Quellfaassungen K-23-24-25

De Weier vun der „Weidemillen“, die vun de Quellen aus dem Bichebësch säi Waasser kritt

stellung vun eise Quellen, sou wéi mir s'als Bouwe viru 65 - 70 Joer erlieft an eis Elteren a Grouselteren dervun erzielt hunn, an esou wéi mer s'elo - am Joer 2012 - erëm fannen. Den André Erpelding (SICONA) huet an enger Etude „Kartierung der Mamerquellen auf dem Gebiet der Gemeinde Kopstal“ aus dem Joer 2001, den Zoustand vun eise Quelle beschriwwen a bewäert, esou wéi hien se gesinn huet; seng Conclusioun fanne mir um Enn vun dëser Duerstellung.

De Waasserkreeslaf op der Äerd, schematesch duergestallt.
 ©(www.der-brunnen.de)

Mir bréngen den Artikel iwert d'Quellen an dräi Deeler mat dëser Opdeelung:

Deel 1- Wéi entstinn d'Quellen?

D'Grondwäerter an den Notze vun de Quellen

Deel 2- D'Quellen, déi d'Stad Lëtzebuerg an d'Gemeng Koplescht gefaasst hunn

D'Waasserträch, déi et zu Koplescht gëtt resp. ginn huet, an d'Buren

Deel 3- D'Buren zu Koplescht, fréier an elo

Nach - oder zum Deel nach - fräilafend Quellen

Conclusioun.

Wéi entstinn d'Quellen?

Si entstinn natierlech duerch de Reen. Een Deel vum Reen, dien op d'Äerd fällt, gëtt vun de Planzen opgeholl, en aneren Deel verdonst oder leeft als Uewerflächewaasser fort. De Rescht zitt an de Buedem a leeft duerch déi verschidde Schichten no ënnen. Je nodeem wéi de Buedem beschaffen ass, kënn d'Waasser méi oder wéineger séier op dem Wee no ënnen virun. Op jidde Fall sickert et esou laang no ënnen, bis et op eng Buedemschicht stéisst, déi waasserdicht ass.

Well ëmmer neit Reewaasser vun uewen eraf nokënnt, staut et sech op der dichter Schicht a sicht säitlech e Wee, op diem et da viruleeft, fir op iergendenger Plaz als Quell aus dem Buedem erauszekommen. Fënnt et keen direkte Wee no baussen, dann entsteet am Buedem e Weier, jo e grouse Séi, dien, wann d'Konditiounen et erlaben, riseg Ausmoosse ka kréien. (d'Geologe schwätze vun ënnerirdesche Séie mat engem Inhalt vu Milliounen m³ guddem Drénkwaasser).

Déi meescht Kopleschter Quelle kommen an engem Hank aus dem Buedem. Et ass d'Reewaasser, dat iwert eng Leemschicht leeft. Wann een op der Plaz, wou eng Quell un d'Daglicht kënnt, e bëssche buddelt, da stéisst een ëmmer op déi blo, dicht Buedemschicht, de „Leem“ (l'argile). D'Quellen, déi esou aus dem Buedem erauslafen, nennen d'Fachleit „Rheokrene“ = (Sturzquellen). Wa s'awer aus dem Buedem eropquellen, da sinn et „Helokrene“ = (Sumpfquellen), an dat ass d'Waasser, dat vun engem méi oder wéineger grouse Stau ënner der Uewerfläch no baussen gedréckt gëtt.

De Mamer- an Äischdall leien am sougenannten „Lëtzebuurger Sandsteen“. Déi zwéi - Flëss hu sech am Laf vu Milliounen Joeren duerch déi Sandsteeschicht bis op den Niveau